

SKLEP KOMISIJE

z dne 7. decembra 2011

o pomočeh v obliki nadomestil, ki jih je grška kmetijska zavarovalna organizacija (ELGA) izplačala v letih 2008 in 2009

(notificirano pod dokumentarno številko C(2011) 7260)

(Besedilo v grškem jeziku je edino verodostojno)

(Besedilo velja za EGP)

(2012/157/EU)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije, in zlasti prvega pododstavka člena 108(2) Pogodbe,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru in zlasti člena 62(1)(a) Sporazuma,

po pozivu vsem zainteresiranim stranem, naj predložijo svoje pripombe v skladu s prvim pododstavkom člena 108(2) Pogodbe, ⁽¹⁾

ob upoštevanju naslednjega:

I. POSTOPEK

- (1) Potem ko je Komisija iz tiska izvedela za nadomestila v višini 425 milijonov EUR, ki naj bi jih grška kmetijska zavarovalna organizacija (v nadaljnjem besedilu: ELGA) izplačala na podlagi protestov velikega števila proizvajalcev kmetijskih proizvodov januarja 2009 v Grčiji zaradi izgube prihodka, ki jih je v letu 2008 doletela zaradi slabih vremenskih razmer, je 4. februarja 2009 potekal dvostranski sestanek z grškimi organi. Stalno predstavništvo Grčije pri Evropski uniji je po tem sestanku posredovalo informacije o tem ukrepu z dopisom z dne 9. februarja 2009.
- (2) Komisija je z dopisom z dne 23. februarja 2009 zaprosila za dodatne informacije. Grški organi so z dopisom z dne 20. marca 2009 Komisiji odgovorili, da je ELGA za izplačila zadevnih nadomestil najela posojilo v višini 425 milijonov EUR in še eno posojilo v višini 444 milijonov EUR, ki je bilo v glavnem namenjeno izplačilu odškodnin v letu 2008 za škodo na rastlinskih pridelkih in staležu živine, ki je nastala prav tako zaradi vzrokov, ki jih krije ELGA.

- (3) Službe Komisije so za dodatne informacije zaprosile z dopisom z dne 4. maja 2009. Grški organi so odgovorili z dopisom z dne 16. junija 2009. Službe Komisije so z dopisom z dne 13. julija 2009 grške organe obvestile, da je bil ukrep nadomestil v višini 425 milijonov EUR za leto 2009 kot domnevni ukrep državne pomoči evidentiran pod številko CP 196/2009, ukrep nadomestil v višini 444 milijonov EUR, izplačanih v letu 2008, pa se je v delu, ki zajema odškodnine za škodo, ki jo krije ELGA, štel za nezakonito pomoč v smislu člena 1(f) Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 (*) Pogodbe ES ⁽²⁾ in je bil evidentiran pod številko NN 39/09.

- (4) Službe Komisije so na podlagi odgovora grških organov z dne 18. avgusta 2009 zaprosile za dodatne informacije z dopisom z dne 14. septembra 2009. Komisija je z navedenim dopisom grške organe tudi obvestila, da so bile na podlagi informacij, ki so jih predložili navedeni organi in po katerih so se zadevnim kmetovalcem za leto 2009 izplačala nadomestila v višini 425 milijonov EUR, zadevne odškodnine vpisane na seznam nezakonitih pomoči v smislu člena 1(f) Uredbe (ES) št. 659/1999, in sicer prav tako pod številko NN 39/09.

- (5) Odločitev Komisije o sprožitvi postopka je bila 20. marca 2010 objavljena v *Uradnem listu Evropske unije* ⁽³⁾. Komisija je zainteresirane strani pozvala, naj predložijo svoje pripombe k zadevnim ukrepom. Komisija je prejela pripombe tretjih oseb, ki so bile grškim organom posredovane 6. maja 2010. Grški organi so na pripombe zainteresiranih strani odgovorili 21. julija 2010.

- (6) Grški organi so dodatne informacije o zadevnih pomočeh predložili 4. junija 2010, 10. septembra 2010 in 14. septembra 2010. Komisija je za dodatne informacije zaprosila z dopisom z dne 17. novembra 2010. Grški organi so odgovorili z dopisom z dne 9. marca 2011.

(*) Člena 87 in 88 Pogodbe ES sta s 1. decembrom 2009 postala člena 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije.

⁽²⁾ UL L 83, 27.3.1999, str. 1.

⁽³⁾ Glej opombo 1.

⁽¹⁾ UL C 72, 20.3.2010, str. 12.

- (7) Na zahtevo grških organov je 31. marca 2011 potekal dvostranski sestanek s službami Komisije. Grški organi so po tem sestanku 11. maja 2011 in 12. julija 2011 poslali dodatne informacije. Na zahtevo grških organov je 11. novembra 2011 potekal še en dvostranski sestanek s službami Komisije.

II. OPIS

- (8) Z zakonom št. 1790/1988 o organizaciji in delovanju grške kmetijske zavarovalne organizacije ter drugih določbah⁽⁴⁾ (v nadaljnjem besedilu: zakon št. 1790/1988) je bila ustanovljena organizacija, ki deluje v javno korist, imenovana „grška kmetijska zavarovalna organizacija (ELGA)“. ELGA je pravna oseba zasebnega prava, ki je v celotni lasti države. V skladu s členom 12 zgoraj navedenega zakona deluje pod nadzorom ministrstva za kmetijstvo. ELGA upravlja postavke, ki se v njen proračun vključijo skladno s sklepi upravnega odbora, katerega člani so imenovani s sklepom ministra za kmetijstvo. ELGA je med drugim namenjena zavarovanju rastlinskih pridelkov in živine ter rastlinskih in živalskih osnovnih sredstev kmetijskih gospodarstev za škodo, ki jo povzročajo naravne nesreče.
- (9) Zavarovanje pri organizaciji ELGA je v skladu s členom 3a⁽⁵⁾ zakona št. 1790/1988 obvezno, krije pa naravne nesreče, natančneje poplave, neurja, zmrzal in hud mraz, sneg, točo, visoke temperature in sončno pripeko, obilne padavine ali padavine, ki niso običajne za letni čas, sušo, entomološke in fitopatološke bolezni poljščin, epizootske bolezni, strelo kot vzrok požara, potres, tveganja, ki jih povzročajo morje, škodo na poljščinah, ki jo povzročajo prostoživeče živali, ter več bolezni goveda, ovac in koz.
- (10) Plačevanje posebnega prispevka za zavarovanje v korist organizacije ELGA je na podlagi člena 5a⁽⁶⁾ zakona št. 1790/1988 obvezno za proizvajalce kmetijskih proizvodov, ki so upravičenci zavarovanja, opisanega v uvodni izjavi 9. Ta prispevek ima naravo dajatve, ki jo je zakonodajalec naložil na prodajo in nakupe domačih kmetijskih proizvodov, prihodki od te dajatve pa so namenjeni organizaciji ELGA, ki se ukvarja s preprečevanjem in nadomeščanjem škode, ki jo kmetijska gospodarstva utrpijo zaradi naravnih nesreč.
- (11) V skladu s členom 5a zakona št. 1790/1988 posebni prispevek za zavarovanje znaša 3 % za rastlinske proizvode in 0,5 % za živalske proizvode.⁽⁷⁾ Obe stopnji prispevka določijo pristojni ministri, in sicer na podlagi

predloga, ki ga ELGA predloži ministru za kmetijstvo. Prihodki organizacije ELGA, ki izhajajo iz posebnega prispevka za zavarovanje in jih pobira davčna uprava, se v državni proračun vknjižijo kot prihodki države ter se vpišejo pod posebno postavko na strani prihodkov. Ti prihodki se organizaciji ELGA nakažejo v proračun ministrstva za kmetijstvo, ki se je preimenovalo v kmetijstvo za razvoj podeželja in prehrano, tako da se na predlog organizacije ELGA temu ministrstvu v enakem znesku vsako leto knjižijo v dobro. To je edini vpliv, ki ga ima ELGA na znesek prispevka ali odškodnin.

- (12) Pri organizaciji ELGA so zavarovane fizične in pravne osebe, ki imajo v lasti ali upravljajo kmetijske, živinorejske, perutninarske, čebelarске, ribolovne in ribogojске obrate ali podobna gospodarstva. Prihodke organizacije ELGA sestavljajo zlasti prihodki iz posebnega prispevka za zavarovanje. Poleg tega je ELGA v skladu z zakonom št. 3147/2003 pristojna tudi za izplačilo pomoči v okviru programov načrtovanja v primerih skrajne sile v zvezi s povračilom škode na rastlinskih osnovnih sredstvih in stalnih sredstvih zaradi naravnih nesreč, izjemnih dogodkov ali slabih vremenskih razmer. Te pomoči se financirajo iz državnega proračuna ali s posojili. Ti programi se nanašajo na državne pomoči, ki se odobrijo s sklepi Komisije.
- (13) Z odlokom št. 262037 ministra za gospodarstvo in ministra za razvoj podeželja z dne 30. januarja 2009 (v nadaljnjem besedilu: medministrski odlok) so bila izjemoma predvidena nadomestila v višini 425 milijonov EUR za škodo, ki je nastala v letu 2008. ELGA naj bi zadevna nadomestila v skladu z medministrskim odlokom izplačala zaradi zmanjšanja proizvodnje nekaterih rastlinskih pridelkov, navedenih v odloku, v pridelovalnem letu 2008 kot posledice slabih vremenskih razmer, na primer suše, visokih temperatur, deževja ter entomoloških in fitopatoloških bolezni zadevnih nasadov. Škoda je prizadela nasade mandljevcev, češenj, marelic, nekaterih vrst breskev, sliv, hrušk in jablan, belušev, orientalskega tobaka, krompirja, bombaža, oljk in žit.
- (14) Glede na informacije, ki so jih predložili grški organi, se je pri določitvi praga škode poleg izgube proizvodnje pri nekaterih pridelkih (žita, bombaž) upoštevalo tudi poslabšanje kakovosti pridelkov. Zadevna izguba ali pridelek slabše kakovosti sta bila posledici skupka vremenskih pojavov in rastlinskih bolezni, ki so zadevne nasade zaradi slabih vremenskih razmer prizadele v zadevnem letu.
- (15) ELGA je za izplačilo zadevnih odškodnin najela bančno posojilo v višini 425 000 000 EUR. Posojilo bo poplačano v desetih letih (od leta 2010 do leta 2019). Prva tri leta (od leta 2010 do leta 2012) bo to posojilo obremenjeno z obrestmi in dajatvijo Grčije v višini

⁽⁴⁾ FEK A' 134 z dne 20. junija 1988.

⁽⁵⁾ Vključen s členom 5 zakona št. 2945/2001 in spremenjen s členom 9 zakona št. 3698/2008.

⁽⁶⁾ Vključen z zakonom št. 2040/1992 (FEK A' 70).

⁽⁷⁾ Sprememba na podlagi člena 53(1) zakona št. 2538/1997

28 513 250 EUR letno, naslednjih sedem let (od leta 2013 do leta 2019) pa z obrestmi, amortizacijo in dajatvijo grške države, ki znašajo 89 227 536 EUR za leto 2013, 85 087 786 EUR za leto 2014, 81 025 536 EUR za leto 2015, 76 963 286 EUR za leto 2016, 72 901 036 EUR za leto 2017, 68 838 786 EUR za leto 2018 in 64 776 536 EUR za leto 2019. Posojilo je sklenjeno s poroštvom Grčije v korist organizacije ELGA.

- (16) Glede na informacije, ki so jih predložili grški organi, so odškodnine, ki jih je ELGA v letu 2008 izplačala za zavarovano škodo, znašale 386 986 648 EUR. Ta znesek je deloma izhajal iz prispevkov za zavarovanje, in sicer v višini 88 353 000 EUR, deloma pa iz prihodkov na podlagi posojila v višini 444 milijonov EUR.
- (17) ELGA je bančno posojilo v višini 444 000 000 EUR najela na podlagi člena 13 grškega zakona št. 3074/2002 in člena 28(17) grškega zakona št. 3147/2003. Posojilo bo poplačano v desetih letih (od leta 2009 do leta 2018). Prva tri leta (od leta 2009 do leta 2011) bo posojilo obremenjeno z obrestmi in dajatvijo grške države, ki znašajo 23 709 600 EUR letno, naslednjih sedem let (od leta 2012 do leta 2018) pa z obrestmi, amortizacijo in dajatvijo Grčije, ki znašajo 87 138 171 EUR za leto 2012, 83 789 143 EUR za leto 2013, 80 395 714 EUR za leto 2014, 77 002 286 EUR za leto 2015, 73 608 857 EUR za leto 2016, 70 215 429 EUR za leto 2017 in 66 822 000 EUR za leto 2018. Posojilo je sklenjeno s poroštvom Grčije v korist organizacije ELGA.
- (18) Drugi del posojila v višini 145 366 352 EUR je bil namenjen izplačilu državnih pomoči, ki so bile s sklepi Komisije odobrene v okviru programov načrtovanja za primere skrajne sile v zvezi s požari v letih 2006 in 2007. Ta sklep se ne nanaša na ta del prihodkov organizacije ELGA.

III. DVOMI KOMISIJE OB SPROŽITVI POSTOPKA PREISKAVE

1 Obstoje pomoči v smislu člena 107(1) PDEU

- (19) Ukrepi, izvedeni z državnimi sredstvi: Komisija je menila, da je ta pogoj v obravnavanem primeru izpolnjen, saj zadevna nacionalna zakonodaja (glej uvodno izjavo 11) jasno določa, da se ukrepi, ki jih zagotavlja ELGA, financirajo iz državnih sredstev in da jih je mogoče pripisati državi.
- (20) Grški organi so v okviru dodatnih informacij, predloženih pred sprožitvijo postopka, navedli, da načrtujejo zvišanje odstotka posebnega prispevka za zavarovanje, da bi se povečali prihodki organizacije ELGA. Iz informacij, ki so bile predložene v zvezi s povečanjem prihodkov

organizacije ELGA, na tej stopnji ni bilo jasno razvidno, ali bi tako povečanje zadoščalo za poplačilo zadevnih posojil in izplačilo odškodnin proizvajalcem v zadevnih letih. Posledično ni bilo mogoče izključiti, da se zadevni ukrepi ne bi financirali tudi z drugimi državnimi sredstvi, ki jih ima na voljo ELGA.

- (21) Ukrepi, ki vplivajo na trgovino in izkrivljajo ali bi lahko izkrivljali konkurenco: Odškodnine, ki jih je ELGA leta 2008 izplačala v okviru sheme obveznega zavarovanja, so se nanašale na več grških kmetijskih proizvodov rastlinskega in živalskega izvora, odškodnine, izplačane leta 2009, pa so se nanašale na več rastlinskih pridelkov (glej uvodno izjavo 13). Komisija je posledično v fazi sprožitve postopka ugotovila, da zadevne odškodnine dajejo lokalnim proizvajalcem prednost pred drugimi proizvajalci iz Unije, ki ne prejemajo enake podpore. Kmetijski sektor je odprt za konkurenco na ravni Unije, zato je občutljiv za vsak ukrep v korist proizvodnji v eni ali drugi državi članici. Zadevne odškodnine bi zato lahko izkrivljale konkurenco na notranjem trgu in vplivale na trgovino med državami članicami.
- (22) Ukrepi, ki dajejo prednost nekaterim podjetjem ali nekaterim proizvodnjam: Komisija je glede vprašanja, ali izplačila organizacije ELGA na podlagi obveznega zavarovanja pred naravnimi nesrečami pomenijo selektivno ugodnost, menila, da selektivnost ukrepa a priori izhaja iz dejstva, da je ELGA odškodnine izplačala samo nekaterim kmetijskim proizvajalcem.

Po mnenju Komisije bi bilo mogoče trditi, da je glede na posebne značilnosti kmetijskega sektorja, njegovo posebno odvisnost od določenih vremenskih razmer in njegovo občutljivost na naravne nesreče v Grčiji nujna uvedba državne sheme, ki zagotavlja minimalno nadomestilo na podlagi solidarnosti. Ker se odškodnine, ki jih ELGA izplačuje na podlagi obveznega zavarovanja, financirajo iz prihodkov od posebnega prispevka za zavarovanje, bi se po mnenju Komisije morebiti lahko štelo, da upravičencem ne prinašajo neupravičene ugodnosti.

Vendar pa taka utemeljitev, ki temelji na logiki in naravi sheme, ne bi mogla veljati za dodatno finančno pomoč Grčije za zadevno shemo (poleg financiranja z obveznimi prispevki). Vendar Komisija v fazi sprožitve postopka preiskave ni imela zadostnih dokazov za tako sklepanje. Zlasti je dvomila, da so se zadevni ukrepi financirali brez dodatne pomoči države.

- (23) Komisija je zato v fazi sprožitve postopka ugotovila, da ni mogoče izključiti, da odškodnine, ki jih je ELGA v letih 2008 in 2009 izplačala na podlagi obveznega

zavarovanja, spadajo na področje uporabe člena 107(1) Pogodbe in pomenijo državno pomoč.

2. Opredelitev ukrepov kot nezakonite pomoči

- (24) Komisija je menila, da so pomoči, ki so bile dodeljene in izplačane brez predhodne priglasitve, nezakonite pomoči v smislu člena 1(f) Uredbe (ES) št. 659/1999.

3. Predhodna presoja združljivosti pomoči

- (25) Ker so grški organi trdili, da zadevni ukrepi niso državne pomoči, Komisija ob sprožitvi postopka ni imela na voljo potrebnih informacij, da bi lahko presodila združljivost pomoči s pravnimi določbami, ki so veljale ob njihovi dodelitvi, torej v letih 2008 in 2009. V obravnavanem primeru so to Smernice Skupnosti o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju 2007–2013⁽⁸⁾ (v nadaljnjem besedilu: Smernice), zlasti poglavje V.B o pomoči za nadomestilo škode na kmetijski proizvodnji ali sredstvih za kmetijsko proizvodnjo.
- (26) Iz predloženih informacij je bilo razvidno, da so se nadomestila, predvidena za večino zadevnih nasadov, nanašala na škodo, ki je dosegla 30-odstotni minimalni prag, upoštevajoč proizvodne izgube oziroma poslabšanje kakovosti nekaterih pridelkov v zadevnem letu kot posledice skupka različnih neugodnih vremenskih razmer, pri nekaterih vrstah nasadov pa tudi kot posledice rastlinskih bolezni. Informacije, ki so jih poslali grški organi, ne vsebujejo podatkov o načinu izračuna zadevnih nadomestil.
- (27) Komisija je zato dvomila, da bi bile lahko te pomoči razglašene za združljive s poglavjem V.B Smernic.

IV. PRIPOMBE TRETJIH STRANI

- (28) Zainteresirane strani, ki so predložile pripombe, so Evropski odbor za povezavo agroživilske industrije (v nadaljnjem besedilu: CELCAA), Evropski odbor za žita, krmo, plodove oljk, oljčno olje, oljke, maščobe in živilskopredelovalno industrijo (v nadaljnjem besedilu: COCERAL), ter tretja zainteresirana stran, ki je zaprosila za zaupno obravnavo svoje identitete.
- (29) V primeru neodvisnih trgovcev (tretja zainteresirana stran) ter glede odborov CELCAA in COCERAL, katerih cilj je zavarovati interese neodvisnih trgovcev, zainteresirane strani menijo, da so prvotno dodeljene pomoči dejansko končale pri kmetijskih zadrugah in njihovih združenjih, ki sami izvajajo celoten postopek trženja kmetijskih proizvodov in zato konkurirajo neodvisnim trgovcem.

- (30) Zainteresirane strani navajajo, da Grčija ni predložila dokazov, ki bi kazali na to, da so bile zadevne odškodnine izplačane za škodo, ki je bila posledica slabih vremenskih razmer. Grški organi niso predložili analitičnega opisa vrste zadevnih vremenskih razmer, da bi v skladu s Smernicami podkrepili ustrezne meteorološke podatke.

- (31) Grški organi po mnenju zainteresiranih strani niso pojasnili niti uporabljenega načina izračuna zadevnih odškodnin niti minimalnega praga nastale škode. Poleg tega so bile zadevne odškodnine dodeljene samo za nekatere kmetijske proizvode, čeprav so tudi pridelovalci drugih pridelkov, za katere se zadevne odškodnine niso izplačale, utrpeli škodo na svojih pridelkih.

- (32) Zainteresirane strani so še menile, da je dodelitev zadevnih odškodnin vplivala na oblikovanje cen končnih proizvodov, saj so se zaradi teh odškodnin znižale cene zadevnih proizvodov. Te pomoči so tako zadevnim proizvajalcem prinesle gospodarsko prednost, saj so lahko dele svojih pridelkov, ki jih niso prizadele neugodne vremenske razmere, prodali pod pogoji, ki so izkrivljali konkurenco. Po drugi strani so bili zasebni akterji na področju trženja (kot so trgovci, mlini za moko, mlini za krmo, perutninarji, prašičerejci itd.) prisiljeni slediti politiki oblikovanja cen, ki so jo vsilili kmetijske zadruge in njihova združenja, te zadruge pa so se znašle v monopolnem položaju.

- (33) Poleg tega bi se morali pri zavarovanju, ki ga ELGA ponuja za tveganja, ki jim je izpostavljen kmetijski sektor, upoštevati načeli sorazmernosti in enakosti. Po mnenju zainteresiranih strani ni sprejemljivo, da so bile odškodnine, ki jih je ELGA izplačala v letih 2008 in 2009, trikrat oziroma štirikrat višje od skupnega zneska prispevkov za zavarovanje za isti leti.

- (34) Po navedbah zainteresiranih strani je ELGA novo posojilo, ki ga je najela za leto 2009, čezmerno zavarovala s prihodki v naslednjih desetih letih, saj jo je bremenilo že plačilo posojila, ki ga je najela za leto 2008 in ki ga je zavarovala s prispevki iz zavarovanja za naslednja leta. Zainteresirane strani opozarjajo tudi na obstoj še dveh drugih posojil, ki jih je ELGA najela leta 2009, in sicer posojilo v višini 350 milijonov EUR, ki ga je najela pri Pirejski banki, ter posojilo v višini 112 milijonov EUR, ki ga je najela pri grški kmetijski banki in grški narodni banki.

- (35) Zainteresirane strani so prav tako menile, da posojili v višini 444 milijonov EUR in 415 milijonov EUR pomenita dodatne prihodke poleg prispevkov za zavarovanje,

⁽⁸⁾ UL C 319, 27.12.2006, str. 1.

ki naj bi se po zakonu izplačali v obliki posojil, najetih s poroštvom grške države. Ti posojili bi se zato morali šteti za državna sredstva.

V. PRIPOMBE GRČIJE

1. Splošne pripombe glede pomoči v obliki nadomestil, dodeljenih v letih 2008 in 2009

- (36) Po navedbah grških organov pomoči v obliki nadomestil, ki jih je ELGA izplačala v letih 2008 in 2009, niso državna pomoč.

Financiranje zadevne zavarovalne sheme je zagotovljeno s posebnimi obveznimi prispevki, ki jih plačujejo kmetje. Ker ta zavarovalna shema deluje po načelu socialne solidarnosti, po eni strani posebni obvezni prispevki niso strogo sorazmerni z zavarovanim tveganjem, po drugi strani pa znesek izplačanih dajatev ni nujno sorazmeren s prihodki zavarovanca. ⁽⁹⁾ Zato gre po mnenju grških organov v tem primeru za dejanska nadomestila za škodo, ki je v kmetijski proizvodnji nastala zaradi slabih vremenskih razmer, v skladu z grško zakonodajo o kmetijskih zavarovanjih, ki jih izplačuje ELGA.

Grški organi še navajajo, da je ELGA sposobna v roku poravnati svoje finančne obveznosti v okviru sheme obveznega zavarovanja. Njena sposobnost se je še povečala z izvajanjem zakona št. 3877/2010 o sistemu zaščite in zavarovanja kmetijske dejavnosti, ki določa dodatne vire financiranja v korist organizacije ELGA. Navedeni zakon tako večinoma zvišuje prispevek za posebno zavarovanje (od 3 % do 4 % za škodo na rastlinskih pridelkih in od 0,50 % do 0,75 % za škodo na živalskih proizvodih). Določa tudi prostovoljno zavarovanje za izgube, ki niso krite z obveznim zavarovanjem, in splošno zavarovanje, ki ga bodo morale v korist organizacije ELGA plačevati fizične osebe, katerih glavna dejavnost ni kmetovanje, in pravne osebe, ki niso v večinski lasti oseb, katerih glavna dejavnost je kmetovanje.

- (37) Tudi če bi bilo treba pomoči v obliki nadomestil šteti za državne pomoči, so te po mnenju grških organov združljive s členom 107(3)(c) Pogodbe in Smernicami. Grški organi so službam Komisije predložili podrobne podatke o vsaki pomoči, ki jo je ELGA dodelila v letih 2008 in 2009, skupaj z navedbo imena in davčne številke zadevnega kmeta, prefektуре, v kateri leži zemljišče, vrste pridelka, merske enote pridelka in števila uporabljenih enot, zneska pomoči in datuma njene dodelitve, opisa škode in njene višine glede na običajno proizvodnjo.

- (38) Grški organi menijo, da pomoči v obliki nadomestil, ki so bile v letih 2008 in 2009 dodeljene za škodo, ki je uničila več kot 30 % običajne rastlinske pridelave, izpolnjujejo vse pogoje iz točk 124 do 130 Smernic in člena 11 Uredbe o izjemah Komisije (ES) št. 1857/2006 z dne 15. decembra 2006 o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe pri državni pomoči za majhna in srednje velika podjetja, ki se ukvarjajo s proizvodnjo kmetijskih proizvodov ⁽¹⁰⁾ (v nadaljnjem besedilu: uredba o izjemah).

- (39) Po mnenju grških organov so bile sporne pomoči zadevnim proizvajalcem ali organizacijam proizvajalcev, v katere so vključeni, dodeljene v skladu s Smernicami in navedeno uredbo o izjemah. Grški organi so zlasti potrdili:

- (a) da znesek pomoči v nobenem primeru ni presegel zneska dejanskih izgub, ki so jih utrpeli proizvajalci;
- (b) v zvezi z intenzivnostjo pomoči so grški organi potrdili, da so se upoštevali pogoji iz člena 11 uredbe o izjemah, saj ELGA ni izplačala nobenega nadomestila, ki bi bilo večje od 74,8 % zmanjšanja prihodkov od prodaje pridelka zaradi slabih vremenskih razmer;
- (c) od najvišjega zneska izgub, ki so bile upravičene do pomoči, so se odšteli vsi zneski, prejeti na podlagi zavarovalne sheme, in stroški, ki niso nastali zaradi neugodnega vremenskega pojava;
- (d) izgube so se izračunale na ravni posameznega gospodarstva;
- (e) odločitev o dodelitvi zadevnih pomoči in izplačilo navedenih pomoči sta bila izvedena v treh oziroma štirih letih po izgubi, kot je predpisano v členu 11(10) uredbe o izjemah;
- (f) zadevne pomoči se niso kumulirale niti z drugimi državnimi pomočmi niti s finančnimi prispevki, ki so jih države članice ali Unija dodelile v zvezi z istimi upravičenimi stroški. Zadevni proizvajalci teh pomoči niso prejeli kot povračilo za isto škodo na podlagi več kot enega pravnega predpisa, zato so bile pomoči dodeljene bodisi na podlagi Smernic bodisi na podlagi uredbe o izjemah bodisi na podlagi Uredbe Komisije (ES) št. 1535/2007 z dne 20. decembra 2007 o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe ES pri pomočeh *de minimis* v sektorju kmetijske proizvodnje ⁽¹¹⁾ (v nadaljnjem besedilu: uredba *de minimis*) bodisi Sporočila z dne 22. januarja 2009 za ukrepe

⁽⁹⁾ V zvezi s tem glej sklepne predloge, ki jih je generalni pravobranilec Stix-Hackl predstavil 14. novembra 2002 v zadevi C-355/00, *Freskot proti Elliniko Dimosio*, Recueil 2003, str. 5263, točka 68.

⁽¹⁰⁾ UL L 358, 16.12.2006, str. 3.

⁽¹¹⁾ UL L 337, 21.12.2007, str. 35.

državnih pomoči v podporo dostopu do financiranja ob trenutni finančni in gospodarski krizi (v nadaljnjem besedilu: sporočilo o začasnem okviru Skupnosti) ⁽¹²⁾.

- (40) Grški organi so v zvezi z načinom izračuna običajne proizvodnje predložili informacije o uporabljeni metodi in potrdili, da so izpolnjeni pogoji iz točke 128 Smernic, v skladu s katerimi mora biti ob uporabi drugega možnega načina ta reprezentativen in ne sme temeljiti na neobičajno visokih donosih. Natančneje, oceno izgub zaradi slabih vremenskih razmer agronomi izvedejo na ravni posameznega gospodarstva na podlagi ocen na kraju samem, kot je določeno s pravilnikom o zavarovanju organizacije ELGA. Agronom ocenjevalec med pregledom na kraju samem izmeri obseg zemljišča z vsemi ustreznimi sredstvi (trak, zemljiški kataster, instrument GPS), če gre za drevesne nasade, pa prešteje število dreves. Nato oceni pričakovani donos zemljišča, pri čemer upošteva uporabljene metode pridelave (zlasti gostoto posaditve, vrsto rezi v drevesničarstvu, zgodnji pridelek z uporabo plastične folije, namakalni sistem), sorto gojenih vrst, predhodni pridelek v primeru enoletnih posevkov, biološko zatiranje (zlasti gnojenje, zatiranje škodljivcev), plodnost tal in morebitne posebnosti pridelovalnega leta (kot so suša, težave z oblikovanjem popkov). Nazadnje se oceni stopnja škode na pričakovanem pridelku zemljišča. Za določitev stopnje škode se na različnih mestih zemljišča izvede vzorčenje, pri čemer se upoštevajo pričakovana količinska izguba pridelka, poslabšanje kakovosti zaradi škode, biološko zatiranje po nastanku škode (kot so dodatna zaščita rastlin, dodatna pletev, izločitev poškodovanih plodov).

2. Posebne pripombe glede pomoči v obliki nadomestil, dodeljenih v letu 2008

- (41) Od celotne pomoči, ki jo je ELGA dodelila v letu 2008, v višini 386 986 648 EUR, so se nadomestila v višini 373 257 465,71 EUR izplačala proizvajalcem kot povračilo za škodo, ki je na njihovih rastlinskih pridelkih nastala zaradi slabih vremenskih razmer. ELGA je v zvezi s temi pomočmi uporabila člen 6 pravilnika o zavarovanju rastlinske proizvodnje, ki se nanaša na nadomestila proizvajalcem kmetijskih proizvodov za povračilo škod, ki so posledica slabih vremenskih razmer, kot jih določa nacionalni zakon št. 1790/1988 o uvedbi zavarovanja v okviru organizacije ELGA.
- (42) Grčija je za zadevne pomoči predložila meteorološke podatke o slabih vremenskih razmerah v pridelovalnem letu 2007–2008. Javni organi so te neugodne vremenske pojave uradno priznali. Gre zlasti za vročinski val, ki je konec junija in julija 2007 zajel vso državo, močne

nalive na več območjih v državi oktobra 2007 ter suhe in vroče katabatične vetrove, ki so jih v istem mesecu občutili na Kreti, neurja in točo na začetku avgusta 2008 v nekaterih prefekturah na severozahodu in v osrednji Grčiji ter neurja konec avgusta v pokrajinah Magnezija, Bojotija, Vzhodna Atika ter na otokih Evbeja in Kreta.

Zadevna nadomestila so bila zlasti dodeljena za škodo, ki je preseгла naslednje ravni običajne proizvodnje ⁽¹³⁾:

Najnižja raven škode v % glede na običajno proizvodnjo	Skupni znesek nadomestil (v EUR)	Število kmetijskih zemljišč, ki so jih prizadele izgube	% skupnega zneska nadomestil
20 –29	26 063 999,19	101 162	6,98
30 –100	347 193 466,52	565 244	93,02
Skupaj	373 257 465,71	666 406	100

Poleg tega je ELGA dodelila dodatna nadomestila v višini 2 472 785,97 EUR proizvajalcem, ki so v istem pridelovalnem letu 2007–2008 zaradi slabih vremenskih razmer utrpeli zaporedne izgube v isti rastlinski pridelavi. Pri 6,98 % skupnega zneska teh nadomestil je raven škode dosegla tudi od 20 % do 30 % običajne proizvodnje, pri 93,02 % skupnega zneska teh nadomestil pa je škoda prizadela več kot 30 % običajne proizvodnje.

- (43) Sicer pa so bile med pomočmi, ki jih je ELGA kmetom dodelila v letu 2008, tudi naslednje pomoči:
- (a) pomoči v višini 7 338 119,74 EUR za izgubo živalskih osnovnih sredstev. Med temi izgubami se je znesek v višini 1 860 279,67 EUR nanašal na izgubo živalskih osnovnih sredstev zaradi slabih vremenskih razmer, znesek v višini 3 188 825,78 EUR se je nanašal na izgubo zaradi bolezni ali obolenj živalskih osnovnih sredstev, znesek v višini 2 289 014,29 EUR pa je ustrezal izgubam zaradi drugih vrst škode (kot so napadi prostoživečih živali, medvedov, volkov in potepuških psov). Grški organi te pomoči štejejo za dejanske odškodnine v okviru sistema obveznega zavarovanja in niso državne pomoči v smislu člena 107(1) Pogodbe;

⁽¹²⁾ UL C 16, 22.1.2009, str. 1. Sporočilo je bilo nazadnje spremenjeno oktobra 2009 (UL C 261, 31.10.2009).

⁽¹³⁾ Člen 6 uredbe o zavarovanju rastlinske pridelave (skupna ministrska odločba št. 15711 z dne 30. 9. 1998) določa samo minimalni 20-odstotni prag škode običajne proizvodnje, da lahko ELGA krije škodo.

(b) pomoči v višini 114 374,86 EUR za izgubo rastlinskih pridelkov zaradi medveda. Te pomoči se dodelijo v okviru programa Skupnosti „LIFE“ za zaščito rjavega medveda v Grčiji. Intenzivnost pomoči je bila 100-odstotna; in

(c) pomoči v višini 3 803 901,72 EUR za odpravo nenamernih napak v ocenjevalnih poročilih v zvezi s škodo na rastlinskih pridelkih in živalskih osnovnih sredstvih. Te napake, ugotovljene po izplačilu pomoči kmetom, so pomenile dolgove organizacije ELGA do zadevnih upravičencev.

3. Posebne pripombe glede pomoči v obliki nadomestil, dodeljenih v letu 2009

(44) V zvezi z nadomestili, izplačanimi v letu 2009 na podlagi medministrskega odloka z dne 30. januarja 2009 v višini 415 019 452 EUR, so v spodnji preglednici povzeti zadevni proizvodi, vremenske razmere, zaradi katerih je škoda nastala, in opis škode.

Kmetijski proizvod	Skupni znesek Nadomestila (v EUR)	Slabe vremenske razmere	Opis povzročene škode
1. Mandlji Češnje Marelice (sorta Bebekou) Jabolka Slive Hruške	56 580 555 (za vse proizvode)	Visoke temperature in vročinski val Topla in suha zima Dolgotrajna suša Nenadne temperaturne spremembe	Visoke temperature in vročinski val poleti 2007 so negativno vplivali na pridelavo teh pridelkov, zlasti na oblikovanje popkov v sadjarstvu. Dolgotrajna suša v letu 2007 in nenadne temperaturne spremembe so povzročile zmanjšanje pridelka. Poleg tega je bila zaradi tople in suhe zime doba mirovanja pri več vrstah sadnih dreves prekratka.
2. Breskve	10 970 348	Enake vremenske razmere kot v točki 1	Enaka povzročena škoda kot v točki 1.
3. Beluši	6 751 747	Topla in suha zima Nizke temperature	Zaradi tople in suhe zime v obdobju 2007–2008 se je povečalo katabolno delovanje belušev, kar je povzročilo izgubo shranjenih hranil. Posledica takih razmer je bilo nenadno zmanjšanje prihodnje pridelave belušev. Na že tako zmanjšano pridelavo so vplivale tudi nizke temperature februarja 2008, zaradi katerih se je rast upočasnila in se pridelek belušev posledično leta 2008 v Grčiji še dodatno zmanjšal.
4. Orientalski tobak	13 817 834	Visoke temperature in vročinski val Suša	Visoke temperature in vročinski val poleti 2007 v povezavi s sušo so otežile zatiranje okužb z insekti in virusi, ki jih je povzročil trips, zaradi česar se je v vsej državi zmanjšala pridelava tobaka.
5. Poletni krompir	7 220 996	Visoke temperature	Zaradi visokih temperatur poleti 2006 in 2008 je bilo v več prefekturah v Grčiji oteženo zatiranje entomoloških in fitopatoloških okužb pridelka poletnega krompirja.
6. Bombaž	109 564 462	Dolgotrajna suša Vroče poletje Mrzla jesen Deževje	Zaradi dolgotrajne suše so se zmanjšale zaloge vode. Zaradi vročega poletja, ki mu je sledila mrzla jesen z obilnimi padavinami proti koncu septembra 2008, sta se v vsej državi zmanjšali količina in kakovost pridelka bombaža.
7. Oljke	72 026 112	Suša Zmrzal Deževje	Zaradi dolgotrajne suše, zmrzali februarja 2008, ki je sledila mili zimi, ter visokih temperatur in obilnih padavin v obdobju cvetenja oljk se je pridelek oljk v vsej državi precej zmanjšal.

Kmetijski proizvod	Skupni znesek Nadomestila (v EUR)	Slabe vremenske razmere	Opis povzročene škode
8. Žita (koruza, navadna pšenica, ječmen, oves, rž, riž)	138 087 394	Deževje Temperaturne spremembe	Zaradi deževja in temperaturnih sprememb spomladi in jeseni 2008 se je poslabšal pridelek žit in omogočil razvoj fitopatoloških okužb. Slabša kakovost je tudi posledica pomanjkanja nujnih hranil (protein, gluten) zaradi slabih vremenskih razmer.
Skupaj	415 019 448		

(45) Po navedbah grških organov se od nadomestil v višini 415 019 452 EUR štejejo za državne pomoči, združljive z notranjim trgov na podlagi člena 107(3)(c) Pogodbe in Smernic, pomoči v višini 27 614 905 EUR, izplačane 871 proizvajalcem.

(46) Preostali znesek teh pomoči, in sicer 387 404 547 EUR, je bil izplačan 784 408 proizvajalcem. Po navedbah grških organov so zadevne pomoči združljive z notranjim trgov na podlagi člena 107(3)(c) Pogodbe in uredbe o izjemah.

Po mnenju grških organov so zadevne pomoči izpolnjevale vse pogoje iz člena 11 uredbe o izjemah. Zlasti:

- (a) bruto intenzivnost pomoči ni preseгла 80 % znižanja prihodkov iz prodaje pridelka kot posledice slabih vremenskih razmer;
- (b) izgube so bile izračunane na ravni posameznega gospodarstva;
- (c) znesek izgube ni vključeval stroškov, ki niso nastali zaradi slabih vremenskih razmer, proizvajalci pa niso prejeli odškodnin od drugih zavarovalnic;
- (d) zadevna nadomestila so se izplačala neposredno kmetovalcem;
- (e) odločitev o dodelitvi zadevnih pomoči in izplačilo navedenih pomoči sta potekala v roku treh oziroma štirih let po izgubi;
- (f) način izračuna običajne pridelave je enak načinu, kot je v uvodni izjavi 42 opisan v zvezi s pomočmi, dodeljenimi v letu 2008.

(47) Grški organi poleg tega menijo, da bi bilo treba te pomoči, tudi če jih ni mogoče šteti za dejanska nadome-

stila (glej uvodno izjavo 36) ali za združljive z uredbo o izjemah (glej uvodno izjavo 46), šteti za skladne s členom 107(3)(b) Pogodbe in sporočilom o začasnem okviru.

Dodelitev zadevnih pomoči je zadevnim kmetom omogočila dostop do financiranja. Z navedenimi nadomestili se je tako zagotovila finančna likvidnost primarne proizvodnje v Grčiji, edinega sektorja, na katerega se je lahko Grčija oprla v prvih mesecih gospodarske krize, da bi se izognila nevarnostim v drugih sektorjih grškega gospodarstva. Vendar te pomoči niso bile dodeljene brez uporabe natančnih meril. Nasprotno, dodeljene so bile samo v primeru dejanskih gospodarskih težav izključno pri proizvodnji kmetijskih proizvodov, natančneje, v primeru težav v kmetijski proizvodnji zaradi slabih vremenskih razmer (glej uvodno izjavo 44). Pri večini teh pomoči pragova intenzivnosti in resnosti težav posameznega proizvajalca nista bila določena, saj je bil cilj podpreti grško kmetijsko gospodarstvo na splošno.

(48) Komisija poleg tega v skladu s točko 7(a) Sporočila to sporočilo⁽¹⁴⁾ uporabi za nepriglašene pomoči, če je bila pomoč dodeljena po 17. decembru 2008. Po mnenju grških organov se točka 7(a) navedenega sporočila tako uporablja za zadevne nepriglašene pomoči, saj so bile proizvajalcem dodeljene po 17. decembru 2008.

(49) Grški organi menijo, da te pomoči, ki so bile izjemoma predvidene z medministrskim odlokom z dne 30. januarja 2009, izpolnjujejo vse pogoje iz točke 4.2.2 sporočila o začasnem okviru Skupnosti. Zlasti:

- (a) pomoči so bile dodeljene v obliki sheme, saj so temeljile na zgoraj navedenem medministrskem odloku;

⁽¹⁴⁾ V skladu z Obvestilom Komisije o določitvi pravil, ki se uporabljajo za oceno nezakonite državne pomoči (UL C 119, 22.5.2002, str. 22).

- (b) dodeljene so bile podjetjem, ki na dan 1. julija 2008 niso bila v težavah, v skladu s Smernicami Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah. Grški organi so potrdili, da so bile te pomoči dodeljene izključno fizičnim osebam, ki so bile po grški zakonodaji večinoma oproščene predložitve davčne napovedi, saj so bili njihovi letni dohodki nižji od 12 000 EUR. Vsi proizvajalci, ki so prejeli zadevne odškodnine, so poslovali z bankami, zato so bile te pomoči nakazane na njihove bančne račune. Grški organi potrjujejo, da so bili zadevni proizvajalci plačilno sposobni in so imeli dovolj možnosti za bančno financiranje. Ti proizvajalci tako ob izplačilu teh pomoči niso bili v težavah;
- (c) shema pomoči se ni uporabila za podjetja, ki delujejo v sektorju ribištva;
- (d) te pomoči niso bile niti izvozne pomoči niti pomoči, ki dajejo prednost domačim proizvodom pred uvoženimi;
- (e) dodeljene so bile v letu 2009, torej pred 31. decembrom 2010, kot je določeno v točki 4.2.2(f) sporočila o začasnem okviru Skupnosti; in
- (f) znesek pomoči za posameznega kmeta je znašal med 7 501 EUR in 15 000 EUR.
- (50) V skladu s točko 4.2.2(g) sporočila o začasnem okviru Skupnosti, kakor je bil spremenjen oktobra 2009, zadevne pomoči, ki jih je prejel posamezni zadevni kmet, ne bi smele povzročiti, da bi skupni znesek pomoči, ki jih je ta kmet prejel v obdobju od 1. januarja 2008 do 31. decembra 2010, presegel zgornjo mejo 15 000 EUR. Po mnenju grških organov bi moralo biti dejstvo, da ELGA od zadevnega kmeta ni dobila izjave v papirnati ali elektronski obliki glede drugih pomoči *de minimis* in pomoči v okviru ukrepa na podlagi začasnega okvira Skupnosti, ki jih je prejel v tekočem proračunskem letu, samo formalnost. Tako naj na podlagi neizpolnitve te formalnosti ne bi smeli sklepati, da ni bil izpolnjen pogoj iz točke 4.2.2(g) sporočila o začasnem okviru Skupnosti, kakor je bil spremenjen oktobra 2009, zlasti ker Grčija, kot je mogoče dokazati z mehanografskim sistemom organa ELGA, v obdobju od 1. januarja 2008 do 31. decembra 2010 ni dodelila pomoči *de minimis* proizvajalcem iz primarnega sektorja kmetijskih proizvodov ali pomoči na podlagi sporočila o začasnem okviru Skupnosti.
- (51) Po mnenju grških organov od tega zneska 387 404 547 EUR pomoči v višini 75 382 500 EUR vsekakor lahko spadajo na področje uporabe uredbe *de minimis*.
- (52) Grški organi menijo, da so zgoraj navedene pomoči v višini 75 382 500 EUR izpolnjevale vse pogoje iz Uredbe št. 1535/2007 glede pomoči *de minimis*. Zlasti:
- (a) v skladu s členom 3(2) Uredbe (ES) št. 1535/2007 za zgoraj navedene pomoči zadevni kmetje niso prejeli nadomestil, ki bi presegla znesek 7 500 EUR na kmeta v proračunskih letih od 2008 do 2010;
- (b) zbirni znesek pomoči *de minimis*, ki jih je Grčija dodelila kmetijskim podjetjem v obdobju treh proračunskih let, ni presegel zneska 75 382 500 EUR, to je najvišjega zbirnega zneska za Grčijo v skladu s členom 3(3) Uredbe (ES) št. 1535/2007 in Prilogo k tej uredbi.
- #### 4. Opombe glede pripomb tretjih oseb
- (53) Grčija trdi, da zainteresirane strani niso predložile dokazov, ki bi kazali na to, da so zadevne odškodnine vplivale na položaj njihovih članov na notranjem trgu.
- (54) Grški organi v zvezi s pripombo, da ni bil predložen opis vrste slabih vremenskih razmer, poudarjajo, da tak opis v medministrski odločbi o odškodninah ni nujen in da je bilo treba, nasprotno, po eni strani dokazati obstoj slabih vremenskih razmer in po drugi strani, ali je povzročena škoda dosegla 30-odstotni minimalni prag v primerjavi z običajno proizvodnjo. Grčija je poleg tega v okviru pripomb, ki jih je poslala službam Komisije, ustrezne meteorološke podatke podkrepila s predložitvijo analitičnih podatkov o zadevnih vremenskih razmerah.
- (55) Grški organi v zvezi s pripombo, da Grčija ni pojasnila niti uporabljenega načina izračuna zadevnih odškodnin, niti minimalnega praga utrpele škode, opozarjajo, da je Grčija v okviru pripomb, ki so jih predložili Komisiji, zagotovila podrobne informacije o teh dveh vprašanjih.
- (56) Po mnenju grških organov dodelitev zadevnih odškodnin ni vplivala na končne potrošnike, saj znižanje cen zadevnih kmetijskih proizvodov ni povzročilo znižanja maloprodajnih cen. Grški organi so v podkrepitev tega stališča predložili članke iz grških časopisov, v katerih je navedeno, da so bile maloprodajne cene več kmetijskih proizvodov, vključno s proizvodi, ki se obravnavajo v tej zadevi, še naprej visoke, čeprav se je veleprodajna cena teh kmetijskih proizvodov znižala.

VI. OCENA POMOČI

1. Obstoje državne pomoči v smislu člena 107(1) Pogodbe

(57) V skladu s členom 107(1) Pogodbe je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva z notranjim trgom, če prizadene trgovino med državami članicami. Komisija meni, da zadevni ukrepi izpolnjujejo zgoraj navedene pogoje.

(58) Ukrepi, dodeljeni z državnimi sredstvi

Kot je razvidno iz sodne prakse Sodišča v sodbi z dne 22. marca 2003 v zadevi C-355/00, *Freskot AE proti Elliniko Dimosio* ⁽¹⁵⁾, (v nadaljnjem besedilu: zadeva *Freskot*), je ta pogoj v obravnavanem primeru izpolnjen, saj nacionalna zakonodaja jasno določa, da se storitve organizacije ELGA financirajo iz državnih sredstev in da jih je mogoče v smislu sodne prakse Sodišča ⁽¹⁶⁾ pripisati državi.

Tako kot v zadevi *Freskot* tudi v obravnavanem primeru iz člena 5a zakona št. 1790/1988 (glej tudi uvodno izjavo 11) in drugih veljavnih določb veljavne grške zakonodaje izhaja, da prihodke, ki jih ELGA prejme iz posebnega prispevka, pobira davčna uprava, v proračun države se vključijo kot prihodki države, organizaciji ELGA pa se nakažejo iz proračuna ministrstva za kmetijstvo (zdaj ministrstvo za razvoj podeželja in prehrano). Dejstvo, da se zadevni prispevki knjižijo med prihodke države, zato zadošča za ugotovitev, da se storitve, ki jih zagotavlja ELGA, plačujejo iz državnih sredstev.

ELGA lahko poleg tega v skladu s členom 2 Zakona št. 1790/1998 ⁽¹⁷⁾ s sklepom ministra za kmetijstvo pomoči ali odškodnine upravičencem izplača s prenosom sredstev iz proračuna države ali s posojili, ki jih najame s posrošvom Grčije in z obveznostjo Grčije, da poplača posojilo.

Iz sodne prakse Sodišča izhaja, da so ugodnosti, ki jih dodeli neposredno država, in tiste, ki se dodelijo prek javnega ali zasebnega organa, ki ga imenuje ali ustanovi država, državna sredstva v smislu člena 107(1) Pogodbe. ⁽¹⁸⁾ V obravnavanem primeru zato obe posojili, ki

ju je ELGA najela za izplačilo odškodnin v letih 2008 in 2009 s posrošvom Grčije (glej uvodni izjavi 15 in 17), pomenita državna sredstva v smislu člena 107(1) Pogodbe, saj spadata med sredstva organizacije ELGA, pravne osebe zasebnega prava, ki je v celoti v lasti države in pod nadzorom ministra za kmetijstvo (glej tudi uvodno izjavo 8).

(59) Ukrepi, ki vplivajo na trgovino in izkrivljajo ali bi lahko izkrivljali konkurenco

Komisija ugotavlja, da se z zadevnimi odškodninami daje prednost domačim proizvajalcem pred drugimi proizvajalci iz Skupnosti, ki ne prejemajo enake podpore. Kmetijski sektor je odprt za konkurenco na ravni Unije, ⁽¹⁹⁾ zato je občutljiv za vsak ukrep v korist proizvodnji v eni ali drugi državi članici. ⁽²⁰⁾ Zadevne odškodnine bi posledično lahko izkrivljale konkurenco na notranjem trgu in vplivale na trgovino med državami članicami.

(60) Ukrepi, ki dajejo prednost nekaterim podjetjem ali nekaterim proizvodnjam

V skladu s sodno prakso Sodišča ⁽²¹⁾ se za pomoč štejejo predvsem ukrepi, ki v različnih oblikah zmanjšujejo stroške, ki običajno bremenijo proračun podjetja, ter so zato, ne da bi bili subvencije v pravem pomenu besede, iste narave in imajo enake učinke.

Sodišče je v sodbi *Freskot* ugotovilo, da se pojem podjetja v smislu člena 102 Pogodbe ne nanaša na organ, kot je ELGA, kar zadeva njegove dejavnosti v okviru sistema obveznega zavarovanja pred naravnimi nesrečami (glej točki 79 in 88 sodbe).

⁽¹⁹⁾ V skladu s sodno prakso Sodišča izboljšanje konkurenčnega položaja podjetja zaradi državne pomoči praviloma dokazuje, da je glede na druga podjetja, ki niso prejela podobne pomoči, konkurenca izkrivljena (sodba Sodišča z dne 17. septembra 1980 v zadevi C-730/97, *Philip Morris proti Komisiji*, Recueil 1980, str. 2671, grška izdaja 1980-III, str. 13, točki 11 in 12).

⁽²⁰⁾ Leta 2008 je trgovina znotraj Skupnosti v EU-27 za rastlinske pridelke obsegala 11 043 000 ton vnosa in 10 799 000 ton iznosov; za sadje 13 494 000 ton (vnos) in 13 227 000 ton (iznos), od tega za agrume 4 236 000 ton (vnos) in 4 322 000 ton (iznos); za krompir 6 130 000 ton (vnos) in 5 760 000 ton (iznos); za oljčno olje 777 000 ton (vnos) in 724 000 ton (iznos); za mleko in druge mlečne izdelke 12 326 000 ton (vnos) in 13 130 000 ton (iznos); za ovčje in kozje meso, vključno z živimi živalmi, masa klavnih trupov 235 000 ton (vnos) in 275 000 ton (iznos); za perutninsko meso, vključno z živimi živalmi, masa klavnih trupov 3 346 000 ton (vnos) in 3 806 000 ton (iznos).

⁽²¹⁾ Glej zlasti sodbi z dne 1. decembra 1998 v zadevi *Ecotrader*, C-200/97, Recueil 1999, str. I-A-00019, točka 37, in z dne 17. junija 1999 v zadevi *Belgija proti Komisiji*, C-75/97, Recueil 1999, str. I-03671, točka 23.

⁽¹⁵⁾ Recueil 2003, str. I-05263, točka 81.

⁽¹⁶⁾ Glej zlasti sodbo Sodišča z dne 16. maja 2002 v zadevi C-482/99, *Francija proti Komisiji*, Recueil 2002, str. I-4397, točka 24.

⁽¹⁷⁾ Člen, kakor je bil spremenjen s členom 13 zakona št. 3074/2002.

⁽¹⁸⁾ Glej sodbo Sodišča z dne 13. marca 2001 v zadevi C-379/98, *PreussenElektra AG*, Recueil 2001, str. I-02099, točka 58. Glej tudi sodbo Sodišča z dne 30. januarja 1985 v zadevi 290/83, *Komisija proti Francoski republiki*, Recueil 1985, str. 439, točka 14.

Zadevni sistem obveznega zavarovanja dejansko izpolnjuje predvsem cilj socialne politike, da se vsem kmetijskim gospodarstvom zagotovi ustrezno zavarovanje, vključno s tistimi, ki so bolj izpostavljena naravnim nesrečam (glej točki 66 in 67 sodbe). Prispevek za zavarovanje se za vse kmetijske proizvode plačuje po enakih stopnjah, ne glede na tveganje, ki mu je proizvajalec dejansko izpostavljen (na podlagi načela solidarnosti). ELGA je pod nadzorom države, saj znesek prispevka v zvezi s prihodki in stopnjo nadomestila določijo pristojni ministri.

Kot je Sodišče ugotovilo v sodbi z dne 22. januarja 2002 v zadevi C-218/00, *Cisal proti INAIL* ⁽²²⁾, v obravnavanem primeru oba bistvena elementa zavarovalne sheme ELGA, in sicer znesek nadomestil in znesek prispevka, nadzoruje država, obvezna vključitev, ki je značilna za to shemo, pa je nujna za njeno finančno ravnovesje in uresničitev načela solidarnosti, ki pomeni, da nadomestila, ki se izplačajo zavarovancu, niso sorazmerna prispevkom, ki jih je ta vplačal.

Vendar so v nasprotju z okoliščinami v zadevi *Cisal* proti *INAIL* upravičenci do izplačil zavarovanja organizacije ELGA podjetja, ki izvajajo gospodarsko dejavnost. Dejstvo, da ELGA sama ne izvaja gospodarske dejavnosti, torej ne zadošča, da upravičenci do izplačil zavarovanja, ki jih izvaja ta organ, ne bi bili podjetja v smislu Pogodbe in ne bi bili morebitni prejemniki državnih pomoči (glej sodbo *Freskot*, točka 80).

Sodišče je glede vprašanja gospodarske ugodnosti v točki 84 sodbe *Freskot* navedlo samo, da je treba „v teh okoliščinah na vprašanje, prvič, ali in po potrebi za koliko bi se grška kmetijska gospodarstva morala zavarovati in bi se dejansko lahko zavarovala pri zasebnih zavarovalnicah ali se kako drugače ustrezno zaščitila pred posledicami naravnih nesreč, ki so jim izpostavljena, in, drugič, koliko prispevek ustreza dejanskim ekonomskim stroškom storitev, ki jih ELGA zagotavlja v okviru obveznega zavarovanja, če je take stroške sploh mogoče izračunati“. Sodišče v naslednji točki kljub temu navaja, da „Sodišče nima na voljo dejanskih in pravnih elementov, da bi odgovorilo na tisti del postavljenega vprašanja, ki se nanaša na morebitno opredelitev storitev, ki jih ELGA zagotavlja v okviru sheme obveznega zavarovanja pred naravnimi nesrečami, kot državnih pomoči [...]“.

⁽²²⁾ Recueil 2002, str. I-717, točka 44.

- (61) S sodno prakso Sodišča je potrjeno, da niti socialna narava ukrepa ⁽²³⁾ niti dejstvo, da se v celoti ali delno financira s prispevki, ki jih naloži javni organ in jih plačujejo zadevna podjetja ⁽²⁴⁾, ne zadošča, da se ukrep ne bi opredelil kot državna pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe, v katerem ni razlikovanja ukrepov državne pomoči glede na vzroke ali cilje, temveč so opredeljeni glede na svoje učinke. ⁽²⁵⁾

Odškodnine, ki jih je ELGA leta 2008 izplačala v okviru sheme obveznega zavarovanja, so se nanašale na nekatere grške kmetijske proizvode rastlinskega in živalskega izvora, odškodnine, izplačane leta 2009, pa so se nanašale na nekatere rastlinske proizvode. To pomeni, da bi se z odškodninami, ki jih je ELGA izplačala lokalnim proizvajalcem kmetijskih proizvodov, tem proizvajalcem lahko dajala selektivna prednost pred drugimi proizvajalci iz Unije, ki ne prejemajo enake podpore.

Poleg tega je v primerih, ko je tveganje za škodo zaradi naravnih nesreč večje, vprašljivo, če bi se lahko kmetijska gospodarstva pod enakimi pogoji zavarovala pri zasebnem zavarovatelju. Komisija zato meni, da v teh okoliščinah nadomestila, ki jih ELGA izplačuje prek zadevnega sistema, za prejemnike pomenijo selektivno finančno ugodnost.

- (62) Podobno kot v sodbi Sodišča v zadevi *Freskot* (glej točko 86) se je kljub temu mogoče vprašati, ali zadevnega ukrepa ne bi bilo mogoče upravičiti z naravo ali splošno sistematično sistema, kar mora dokazati zadevna država članica. ⁽²⁶⁾ Treba je preučiti, ali posebne značilnosti kmetijskega sektorja in njegova posebna odvisnost od nekaterih vremenskih razmer ter njegova občutljivost na naravne nesreče v Grčiji morda zahtevajo uvedbo državne sheme, ki bi zagotavljala minimalno nadomestilo na podlagi solidarnosti. Ukrep, ki odstopa od uporabe splošnega (para)fiskalnega sistema, je vseeno mogoče upravičiti z naravo in splošno sistematično sistema, če lahko zadevna država članica dokaže, da ukrep izhaja neposredno iz temeljnih ali vodilnih načel tega sistema. _Treba je razlikovati med zunanjimi cilji posebne sheme na eni strani ter mehanizmi, ki so sestavni del samega sistema in so nujni za doseg teh ciljev, na drugi. ⁽²⁷⁾

⁽²³⁾ Glej v tem smislu sodbo Sodišča z dne 17. junija 1999 v zadevi C-75/97, *Kraljevina Belgija proti Komisiji*, Recueil 1999, str. I-03671, točka 25.

⁽²⁴⁾ Glej v tem smislu sodbo Sodišča z dne 22. marca 1977 v zadevi C-78/76, *Steinike & Weinlig proti Zvezni republiki Nemčiji*, Recueil 1977, str. 00595, grška izdaja str. 171, točka 22.

⁽²⁵⁾ Glej v tem smislu sodbo Sodišča z dne 2. februarja 1996 v zadevi C-56/93, *Belgija proti Komisiji*, Recueil 1996, str. I-273, točka 79, ali sodbo Sodišča z dne 26. septembra 1996 v zadevi C-241/94, *Francija proti Komisiji*, Recueil 1996, str. I-4551, točka 20.

⁽²⁶⁾ Sodba Sodišča z dne 29. aprila 2004 v zadevi C-159/01, *Nizozemska proti Komisiji*, str. I-04461, točka 43.

⁽²⁷⁾ Sodba Sodišča z dne 6. septembra 2006 v zadevi C-88/03, *Portugalska proti Komisiji*, ZODl. 2006, str. I-07115, točka 81.

Ker se zdi, da se ELGA ne financira izključno z davkom podobnimi prispevki, ampak tudi z neposrednimi prispevki države, taka utemeljitev na podlagi solidarnosti med proizvajalci ni upoštevna, zato je treba shemo v celoti šteti za selektivno.

V obravnavanem primeru se odškodnine, ki so bile proizvajalcem izplačane leta 2008, in sicer v višini 386 986 648 EUR, niso financirale večinoma s posebnimi obveznimi prispevki, saj so ti znašali samo 88 353 000 EUR. V tem primeru ne bi bilo več mogoče šteti, da so se izplačila zavarovanim proizvajalcem financirala izključno s prispevki. ⁽²⁸⁾

- (63) Komisija ugotavlja, da se odškodnine, izplačane v letu 2009, in sicer v višini 415 019 452 EUR, niso financirale s posebnimi obveznimi prispevki, ki so v letu 2009 znašali 57 015 388 EUR. Te odškodnine so bile predvidene z medministrskim odlokom z dne 30. januarja 2009 kot izjemno zavarovalno kritje za izgube v rastlinski pridelavi in niso spadale med odškodnine, ki jih je morala ELGA proizvajalcem v letu 2009 izplačati kot povračilo za škodo v okviru obveznega zavarovanja. Komisija se zato ne more strinjati s trditvijo grških organov, da je treba tudi te odškodnine šteti za dejanska nadomestila.
- (64) ELGA je lahko te visoke odškodnine proizvajalcem kmetijskih proizvodov izplačala samo z najemom dveh posojil, ki bosta poplačani v desetih letih (glej uvodni izjavi 16 in 17). Glede na podatke, ki so jih grški organi predložili v zvezi z gibanjem letnih obrokov obresti in amortizacije za obe posojili, je treba ugotoviti, da ELGA teh letnih obrokov v desetih letih ne bo mogla plačati s posebnimi obveznimi prispevki proizvajalcev, še zlasti ker bo treba te prispevke nameniti izplačilu odškodnin za škodo, ki bo v zadevnih letih nastala.
- (65) Grški organi so v okviru dodatnih predloženih informacij navedli, da je bil novi zakon št. 3877/2010 o sistemu zaščite in zavarovanja kmetijske dejavnosti sprejet, da bi se povečali prihodki organizacije ELGA.

Komisija meni, da lahko navedeni zakon dejansko pripomore k izboljšanju delovanja organizacije ELGA v prihodnje. Kljub temu ni mogoče sklepati, da bi povečanje prihodkov organizacije ELGA v prihodnosti zadoščalo za poplačilo zadevnih posojil in dodelitev odškodnin proizvajalcem v zadevnih letih.

Posojilo, ki ga je ELGA najela za leto 2009, je tako pretirano obremenilo prihodke, ki jih bo prejela v naslednjih desetih letih, saj jo je bremenilo že plačilo posojila, ki ga je najela za leto 2008 in ga je vnaprej zavarovala s prispevki iz zavarovanja za naslednja leta. Kot opozarjajo zainteresirane strani (glej uvodni izjavi 34 in 35), je lahko ta težava samo še večja zaradi dveh

dodatnih posojil, ki jih je ELGA prav tako najela v letu 2009. Tako ni mogoče izključiti, da se bodo zadevni ukrepi financirali tudi z drugimi državnimi sredstvi, ki jih ima na voljo ELGA.

- (66) Nikakor se ne zdi, da bi bilo mogoče razlikovanje v shemi pomoči med podjetji, ki so v primerljivem trenutnem in pravnem položaju, z vidika grške zakonodaje o nadomestilih za škodo, ki jo povzročijo naravne nesreče, upravičiti na podlagi solidarnostnih ciljev zadevne sheme. Prvič, tudi v drugih sektorjih, ki niso zajeti s to shemo, morajo namreč podjetja sama prevzeti podobna ali primerljiva tveganja, in, drugič, očitno je, da bodo nekateri proizvajalci iz istega kmetijskega sektorja, zavarovanega s to shemo, vedno bolj kot drugi izpostavljeni nekaterim tveganjem (glede na vrsto proizvodnje ali zemljepisno lego), tako da se bodo pomoči vedno večinoma izplačevale nekaterim kategorijam proizvajalcev v škodo drugih.
- (67) Komisija zato ugotavlja, da odškodnine, ki jih je ELGA v letih 2008 in 2009 proizvajalcem kmetijskih proizvodov izplačala v okviru sheme obveznega zavarovanja, spadajo na področje uporabe člena 107(1) Pogodbe in pomenijo državne pomoči.
- (68) Posledično je treba preučiti možnost, da se odobri odstopanje od splošnega načela prepovedi državnih pomoči iz člena 107(1) Pogodbe.
2. *Opredelitev ukrepov kot nezakonitih pomoči*
- (69) Ker so bile te pomoči dodeljene in izplačane brez predhodne priglasitve, so nezakonite pomoči v smislu člena 1(f) Uredbe (ES) št. 659/1999.
3. *Presoja združljivosti pomoči na podlagi člena 107(3)(c) PDEU*

- (70) V skladu s členom 107(3)(c) Pogodbe se pomoč za pospeševanje razvoja določenih gospodarskih dejavnosti ali določenih gospodarskih območij, kadar taka pomoč ne spreminja trgovinskih pogojev v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi, lahko šteje za združljivo z notranjim trgovom.

- (71) To odstopanje se lahko uporabi samo za pomoči, ki so v skladu s pravnimi določbami, veljavnimi ob njihovi dodelitvi, to je v letih 2008 in 2009. V obravnavanem primeru so to Smernice Skupnosti o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju 2007–2013, natančneje poglavje V.B o pomoči za nadomestilo škode na kmetijski proizvodnji ali sredstvih za kmetijsko proizvodnjo, zlasti določbe točke V.B.3 o pomoči kmetom za nadomestilo izgub, ki so jih povzročile slabe vremenske razmere, in člena 11 uredbe o izjemah.

⁽²⁸⁾ Glej v tem smislu sklepne predloge, ki jih je generalni pravobranilec Stix-Hackl predstavil v zadevi *Freskot*, točka 77.

Treba je opozoriti, da bi se morale za nekatere pridelave, ki so bile predmet dodelitve pomoči proizvajalcem v letu 2009 (orientalski tobak, poletni krompir), uporabljati določbe poglavja V.B.4 Smernic, ki se nanaša na pomoč za zatiranje boleznih živali in rastlin. Ker pa so grški organi dokazali, da so bile bolezni v teh pridelavah posledica slabih vremenskih pogojev (glej tudi uvodno izjavo 44), je Komisija v skladu z opombo 31 poglavja V.B.4 Smernic ukrepe pomoči ocenila v skladu z določbami podpoglavja V.B.3.

(72) Pogoji iz zgoraj navedenih določb, ki so upoštevni v obravnavanem primeru, so naslednji:

(a) v skladu s točko 125 Smernic se slabe vremenske razmere, kot so slana, toča, deževje ali suša, torej dogodki, ki so v obravnavanem primeru v letih 2008 in 2009 povzročili izgube v nekaterih kmetijskih pridelavah v Grčiji, lahko štejejo med naravne nesreče, ko znesek škode doseže določen prag običajne proizvodnje. Nadomestilo za take dogodke prispeva k razvoju kmetijskega sektorja in ga je treba odobriti na podlagi člena 107(3)(c) Pogodbe.

Pomoči se tako lahko dodelijo samo za škodo, ki je posledica slabih vremenskih razmer in znaša vsaj 30 % povprečne letne proizvodnje zadevnega subjekta v predhodnem triletju ali triletnega povprečja v predhodnem petletju, brez najvišjih in najnižjih vnosov. Komisija lahko v skladu s točko 128 Smernic sprejme druge možne načine izračunavanja običajne proizvodnje, vključno z regionalnimi referenčnimi vrednostmi, če je ugotovljeno, da so reprezentativne in niso izračunane na podlagi neobičajno visokih donosov;

(b) priglasitve ukrepov pomoči morajo vsebovati ustrezne meteorološke podatke za njihovo podkrepitev. Poleg tega morajo neugoden vremenski pojav, ki se lahko šteje za naravno nesrečo, uradno priznati javni organi;

(c) bruto intenzivnost pomoči ne sme presegati 80 % (90 % na območjih z omejenimi možnostmi ali na območjih iz člena 36(a)(i), (ii) in (iii) Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005 z dne 20. septembra 2005 o podpori za razvoj podeželja iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) ⁽²⁹⁾, kot jih določijo države članice v skladu s členoma 50 in 94 navedene uredbe) zmanjšanja prihodka od prodaje proizvoda, ki se izračuna z odštetjem:

(i) količine proizvoda, proizvedenega v letu neugodnih vremenskih razmer, pomnožene s povprečno prodajno ceno, dobljeno v navedenem letu;

od

(ii) povprečne letne količine, proizvedene v predhodnem triletnem obdobju (ali triletnega povprečja, osnovanega na predhodnem petletnem obdobju, brez najvišjih in najnižjih vnosov), pomnožene s povprečno dobljeno prodajno ceno.

Znesek, ki je upravičen za pomoč, se lahko poveča z drugimi stroški, ki so kmetu nastali z izpadlo žetvijo zaradi neugodnih razmer;

(d) najvišji znesek izgube, upravičene do pomoči, mora biti zmanjšan za kakršen koli znesek, prejet iz zavarovalnih shem, in stroške, ki niso nastali zaradi neugodnih vremenskih razmer;

(e) izgube je treba izračunati na ravni posameznega gospodarstva, vendar lahko Komisija dovoli uporabo povprečij, če so ta reprezentativna in ne povzročijo znatnih čezmernih nadomestil za katerega koli upravičenca;

(f) upravičenec mora v vsakem primeru vedno sam kriti del stroškov (točka 125(d) Smernic);

(g) sheme je treba uvesti v roku treh let, pomoči pa morajo biti izplačane v roku štirih let od nastanka stroškov ali škode.

Pomoči v obliki nadomestil, dodeljene v letu 2008

(73) Komisija ugotavlja, da pomoči v obliki nadomestil v višini 373 257 465,71 EUR, ki jih je ELGA proizvajalcem dodelila za izgube, ki so jih v njihovi rastlinski pridelavi povzročile slabe vremenske razmere, večinoma, in sicer za znesek 347 193 466,52 EUR (glej uvodno izjavo 42), izpolnjujejo določbe Smernic in uredbe o izjemah, navedene v uvodni izjavi 72. Tudi pomoči za zaporedne izgube v isti rastlinski pridelavi v višini 2 472 785,97 EUR večinoma, in sicer za znesek 2 300 185,51 EUR, izpolnjujejo določbe Smernic in uredbe o izjemah, navedene v uvodni izjavi 72.

(74) Kot je prikazano v preglednici v uvodni izjavi 42, je izpolnjen zlasti pogoj iz uvodne izjave 72(a), to pomeni, da je prag škode dosegel 30 % običajne proizvodnje v zvezi s pomočmi v obliki nadomestil v višini 347 193 466,52 EUR. Pri pomočeh za zaporedne izgube

⁽²⁹⁾ UL 277, 21.10.2005, str. 1.

- pri 93,02 % skupnega zneska teh pomoči, to je 2 300 185,51 EUR, višina škode presega 30 % običajne proizvodnje, tako da je pogoj iz uvedne izjave 72(a) prav tako izpolnjen.
- (75) Na podlagi informacij, ki so jih predložili grški organi (glej uvedno izjavo 39), je bruto intenzivnost zadevnih pomoči v obliki nadomestil glede na znižanje prihodkov iz prodaje pridelka v skladu z zgornjimi mejami iz člena 11 uredbe o izjemah (glej uvedno izjavo 72(c)). Vendar se izračun intenzivnosti ne nanaša na povprečno količino, proizvedeno v predhodnem triletju (ali na triletno povprečje) v skladu s členom 2 uredbe o izjemah, saj se je za zadevne pomoči v obliki nadomestil uporabil drug način izračuna običajne proizvodnje (glej uvedno izjavo 40 o opisu metode izračuna).
- (76) Komisija lahko v skladu s točko 128 Smernic dovoli druge načine izračuna poleg načina, ki je predviden v členu 2(8) uredbe o izjemah, če so ti reprezentativni in ne temeljijo na neobičajno visokih donosih. Komisija na podlagi analize opisa načina izračuna, ki se je uporabil v obravnavanem primeru, meni, da ta upošteva zgornjo določbo Smernic in da glede na intenzivnost teh pomoči ni nevarnosti za čezmerno nadomestilo nastalih izgub.
- (77) Komisija tudi ugotavlja, da meteorološki podatki, ki jih je Grčija predložila v zvezi z dogodki v tržnem letu 2007–2008, kažejo na nastanek vremenskih pojavov, ki bi lahko upravičevali dodelitev zadevnih odškodnin.
- (78) Sicer so se glede na informacije o zadevnih pomočeh (glej uvedno izjavo 39) te zmanjšale za zneske, ki jih je morebiti izplačala zavarovalnica, in za stroške, ki niso nastali zaradi dogodka, ki je povzročil izgube. Poleg tega so se izgube izračunale na ravni posameznega gospodarstva. Nazadnje, roki za izplačilo pomoči po nastanku izgube, ki so navedeni v uvedni izjavi 72(g), so upoštevani.
- (79) Komisija torej lahko na podlagi navedenega ugotovi, da so bile pomoči v obliki nadomestil v višini 349 493 652,03 EUR, ki jih je ELGA v letu 2008 proizvajalcem dodelila za povračilo škode v njihovi rastlinski pridelavi, od tega se 2 300 185,51 EUR nanaša na pomoči za zaporedne izgube v isti rastlinski pridelavi, v skladu z zadevnimi določbami Smernic in uredbe o izjemah, zato jih je mogoče šteti za državne pomoči, ki so združljive z notranjim trgovom na podlagi člena 107(3)(c) Pogodbe.
- (80) Kot je prikazano v preglednici v uvedni izjavi 42, pomoči v obliki nadomestil v višini 26 063 999,19 EUR, ki jih je ELGA v letu 2008 proizvajalcem kmetijskih proizvodov dodelila za povračilo izgub v njihovi rastlinski pridelavi, niso v skladu z določbami člena 2(8) uredbe o izjemah v zvezi s pragom škode glede na običajno proizvodnjo. Komisija ugotavlja, da te pomoči v obliki nadomestil niso združljive z vsemi upoštevnimi pogoji iz Smernic in uredbe o izjemah, zato zanje ni mogoče uporabiti odstopanja iz člena 107(3)(c) Pogodbe.
- (81) V zvezi s pomočmi v obliki nadomestil v višini 7 338 119,74 EUR, ki jih je ELGA v letu 2008 kmetom dodelila za izgube živalskih osnovnih sredstev, iz uvedne izjave 43 izhaja, da te pomoči po mnenju grških organov niso državne pomoči, ker so bile izplačane v okviru posebnega obveznega zavarovanja. Čeprav navedeni organi tako sklepajo v zvezi z vsemi pomočmi v obliki nadomestil, ki jih je ELGA dodelila v letih 2008 in 2009, pa samo za zadevne pomoči niso predložili dodatnih informacij, na podlagi katerih bi se lahko te pomoči šteli za združljive s Smernicami. Komisija zato ugotavlja, da te pomoči ne izpolnjujejo upoštevanih pogojev iz Smernic in uredbe o izjemah, zato zanje ni mogoče uporabiti odstopanja iz člena 107(3)(c) Pogodbe.
- Komisija v vsakem primeru poudarja, da mora zadevna država članica, da bi izpolnila dolžnost sodelovanja s Komisijo, predložiti vse dokaze, na podlagi katerih lahko ta institucija preveri, ali so izpolnjeni pogoji za odstopanje, ki ga želi uporabiti.⁽³⁰⁾ Grški organi se v obravnavanem primeru niso nikjer sklicevali na uporabo Smernic niti niso predložili nobenega dokumenta, na podlagi katerega bi lahko Komisija proučila podatke z vidika teh smernic, in to kljub navedbam Komisije v točki 21 odločitve o sprožitvi postopka.
- (82) Pomoči v višini 114 374,86 EUR za izgube v rastlinski pridelavi zaradi medveda niso zajete z določbami poglavja V Smernic, ki se nanaša na obvladovanje tveganj in kriz. Komisija v skladu s točko 23 Smernic pri ukrepih pomoči, ki niso zajeti v Smernicah, oceni vsak primer posebej in take ukrepe odobri samo, če pozitivni prispevek k razvoju sektorja jasno prevlada nad tveganji za izkrivljanje konkurence.

⁽³⁰⁾ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 15. junija 2005 v zadevi T-171/02, *Regione autonoma della Sardegna proti Komisiji*, ZOdl., str. II-2123, točka 129.

V skladu s točko 113 Smernic je treba pri odobritvi državne pomoči za obvladovanje tveganj predvideti zahtevo za najnižji prispevek proizvajalcev k izgubam, da se zmanjša tveganje za izkrivljanje konkurence in zagotovi spodbuda za čim večje zmanjšanje tveganja. V obravnavanem primeru je bila intenzivnost dodeljenih pomoči 100-odstotna in po mnenju Komisije bi lahko neobstoj kakršnega koli prispevka proizvajalcev k izgubam pomenil tveganje za izkrivljanje konkurence. Komisija zato meni, da bi se moral v tem primeru zahtevati vsaj 20-odstotni prispevek proizvajalcev. Posledično so te pomoči združljive z notranjim trgovom do 80 % njihove intenzivnosti, to je v znesku 91 500 EUR. Nasprotno pa se za preostali znesek, ki ustreza 20 % intenzivnosti, navedene pomoči štejejo za nezdržljive z notranjim trgovom.

- (83) Grčija je v zvezi s pomočmi za popravne ukrepe na podlagi nenamernih administrativnih napak v ocenjevalnih poročilih za pomoči za izgubo v rastlinski pridelavi in živalskih osnovnih sredstvih navedla samo skupni znesek teh pomoči, in sicer 3 803 901,72 EUR. Zneski v zvezi s popravni ukrepi pri pomočeh v obliki nadomestil za izgube v rastlinski pridelavi in živalskih osnovnih sredstvih ter v rastlinski pridelavi zaradi medveda (glej uvodne izjave 41, 42 in 43) niso bili podrobno navedeni v dodatnih informacijah, ki so jih grški organi poslali Komisiji. Ker so se popravni ukrepi nanašali na administrativne napake, zaradi katerih je nastal dolg organizacije ELGA do upravičencev zadevnih pomoči, Komisija ugotavlja, da bi lahko te pomoči za odpravo napak spadale med zadevne pomoči v obliki nadomestil. Ker pa Komisija za združljive šteje samo pomoči v obliki nadomestil za izgube v rastlinski pridelavi v višini 349 666 252,49 EUR (glej uvodno izjavo 75), ugotavlja, da je samo za popravne ukrepe, ki se nanašajo na zadevne pomoči v obliki nadomestil, mogoče šteti, da izpolnjujejo upoštevne pogoje iz Smernic in uredbe o izjemah ter da bi se zanje lahko uporabilo odstopanje iz člena 107(3)(c) Pogodbe.

Pomoči v obliki nadomestil, dodeljene v letu 2009

- (84) Od pomoči v obliki nadomestil v višini 415 019 452 EUR, ki jih je ELGA proizvajalcem izplačala v letu 2009, so pomoči v višini 27 614 905 EUR v skladu z določbami Smernic in uredbe o izjemah, ki so opisane v uvodni izjavi 73.
- (85) Komisija je lahko na podlagi podrobnih podatkov, ki so jih grški organi predložili za vsako pomoč v obliki nadomestila, ki jo je ELGA izplačala v letu 2009 (glej uvodno izjavo 37), ugotovila, da je pogoj, naveden v uvodni izjavi 73(a), in sicer da mora prag škode doseči 30 % običajne proizvodnje, izpolnjen pri pomočeh v obliki nadomestil v višini 27 614 905 EUR.
- (86) Kot je razvidno iz uvodnih izjav od 76 do 79, ki se nanašajo na del pomoči, ki jih je ELGA dodelila v letu 2008, je mogoče enako ugotoviti za pomoči v višini

27 614 905 EUR, dodeljene v letu 2009, in sicer da tudi te pomoči izpolnjujejo vse druge pogoje iz upoštevni določb Smernic in uredbe o izjemah.

- (87) V skladu z upoštevni določbami Smernic in uredbe o izjemah so zlasti intenzivnost zadevnih pomoči, način izračuna, uporabljen v obravnavanem primeru, meteorološki podatki o dogodkih med tržnim letom 2008–2009 (glej preglednico v uvodni izjavi 44), izključenost čezmernega nadomestila za nastale izgube ter roki izplačil pomoči po nastanku izgube.
- (88) Komisija na podlagi navedenega ugotavlja, da se pomoči v višini 27 614 905 EUR, ki jih je ELGA kmetom izplačala v letu 2009, lahko štejejo za združljive z upoštevni določbami Smernic in uredbe o izjemah. Zanje se torej lahko uporabi odstopanje iz člena 107(3)(c) Pogodbe.
- (89) Glede preostalega zneska teh pomoči, 387 404 547 EUR, Komisija v nasprotju z mnenjem grških organov (glej uvodno izjavo 46) ugotavlja, da teh pomoči ni mogoče šteti za združljive s pogoji iz člena 11 uredbe o izjemah.
- (90) Glede na podrobne podatke, ki jih je Grčija predložila v zvezi z vsako pomočjo, dodeljeno v letu 2009, to pomeni, da neugodni vremenski pojavi v obravnavanem primeru ne ustrezajo opredelitvi neugodnih vremenskih pojavov, ki jih je mogoče šteti za naravno nesrečo iz člena 2(8) uredbe o izjemah, ker je bilo kot posledica zadevnih slabih vremenskih razmer uničene manj kot 30 % običajne proizvodnje zadevnih kmetov. Poleg tega običajna proizvodnja v obravnavanem primeru ni bila opredeljena v skladu s členom 2(8) uredbe o izjemah⁽³¹⁾ in posledično zato intenzivnost zadevnih pomoči ni bila določena v skladu z izračunom iz člena 11(2) Uredbe o izjemah.
- (91) Grški organi sicer menijo, da zadevne pomoči izpolnjujejo tudi vse pogoje, da jih je mogoče šteti za skladne s členom 107(3)(b) Pogodbe in s Sporočilom o začasnem okviru Skupnosti (glej uvodne izjave od 47 do 50).
- (92) Komisija meni, da se za zadevne nepriglašene pomoči, ki so bile dodeljene v letu 2009, člen 107(3)(b) Pogodbe ne more uporabljati neposredno, saj je Komisija sprejela sporočilo o začasnem okviru Skupnosti, ki se na podlagi te določbe uporablja od 17. decembra 2008. V sporočilu so bila s področja uporabe v točki 4.2.2(h) izrecno izključena podjetja, specializirana za primarno kmetijsko

⁽³¹⁾ Možnost uporabe drugega načina izračuna običajne proizvodnje je predvidena samo v Smernicah (točka 128).

proizvodnjo. Komisija je v skladu s sodno prakso na posebnem področju državnih pomoči vezana na okvire in obvestila, ki jih sprejme, če ne odstopajo od pravil Pogodbe.⁽³²⁾ Ker je Komisija takrat v točki 4.2.2(h) začasnega okvira menila, da se shema pomoči (ki je, naj opozorimo, namenjena spodbujanju dostopa do financiranja v razmerah gospodarske in finančne krize) ne uporablja za podjetja, ki delujejo v sektorju primarne kmetijske proizvodnje, je menila, da zaradi precejšnjih izkrivljanj konkurence, do katerih bi lahko prišlo v tem sektorju, take pomoči ne bi bile nujne ali sorazmerne v smislu člena 107(3)(b) Pogodbe do začetka veljavnosti posebnih pravil in pragov, sprejetih za ta sektor.⁽³³⁾ Po mnenju Komisije se Sporočilo v takrat veljavni različici v obravnavanem primeru tako uporablja za pomoči, dodeljene od 17. decembra 2008 do 27. oktobra 2009.

Smernice, ki so se uporabljale ob dodelitvi zadevnih pomoči, so Smernice Skupnosti o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju 2007–2013. Kot je razvidno iz uvodne izjave 91, je bilo v zadevnem primeru zaradi slabih vremenskih razmer uničenih manj kot 30 % običajne proizvodnje zadevnih kmetov. To pomeni, da ni mogoče šteti, da so bile v zvezi z zadevnimi pomočmi v obliki nadomestil izpolnjene upoštevne določbe Smernic.

- (93) Kot je razvidno iz uvodne izjave 48, se po mnenju grških organov točka 7(a) Sporočila uporablja za zadevne nepričakovane pomoči, ker so bile proizvajalcem dodeljene po 17. decembru 2008.

Komisija meni, da se možnost, da se pomoči kmetijskemu sektorju razglasijo za združljive na podlagi Sporočila o začasnem okviru Skupnosti, lahko nanaša samo na pomoči v kmetijskem sektorju, ki so bile dodeljene po 28. oktobru 2009, ko je začelo veljati spremenjeno Sporočilo o začasnem okviru Skupnosti, ki je določalo omejen znesek združljive pomoči za podjetja, ki delujejo v sektorju primarne kmetijske proizvodnje.

- (94) V obravnavanem primeru je iz podrobnih podatkov, ki so jih grški organi predložili za vsako pomoč, ki jo je ELGA dodelila v letu 2009, razvidno, da je bila skoraj večina zadevnih pomoči proizvajalcem kmetijskih proiz-

vodom dodeljena pred navedenim datumom 28. oktober 2009. Tako je bil največji del pomoči dodeljen med marcem 2009 in julijem 2009, preostale pomoči pa so bile dodeljene septembra 2009.

- (95) Komisija zato ugotavlja, da zadevne pomoči niso v skladu s Sporočilom in zato zanje ni mogoče uporabiti odstopanja iz člena 107(3)(b) Pogodbe.

- (96) Komisija kljub temu priznava, da bi se za pomoči, ki jih je ELGA proizvajalcem kmetijskih proizvodov dodelila po zgoraj navedenem datumu 28. oktobra 2009 (zelo malo teh pomoči je bilo dodeljenih decembra 2009 in novembra 2010), lahko uporabile spremembe, ki so bile v Sporočilo vnesene za kmetijski sektor.

- (97) Zadevne pomoči izpolnjujejo pogoje iz točke 4.2.2 Sporočila o začasnem okviru Skupnosti. Vendar pogoj iz točke 4.2.2(g) navedenega sporočila ni bil izpolnjen, saj ELGA od zadevnih kmetov ni dobila izjave o drugih pomočeh *de minimis* in pomočeh, ki so temeljile na ukrepu na podlagi začasnega okvira Skupnosti, ki so jih prejeli v tekočem proračunskem letu. Vseeno se Komisiji zdi sprejemljiva trditev grških organov, da je ta zahteva v obravnavanem primeru zgolj formalnost, saj Grčija kmetijskim podjetjem v obdobju od 1. januarja 2008 do 31. decembra 2010 ni dodelila pomoči *de minimis* ali pomoči na podlagi Sporočila o začasnem okviru Skupnosti. Komisija zato ugotavlja, da pomoči, na katere se nanaša Sporočilo, izpolnjujejo pogoje iz točke 4.2.2 navedenega sporočila, zato se zanje lahko uporabi odstopanje iz člena 107(3)(b) Pogodbe.

- (98) Komisija tudi dopušča možnost, da del navedenih pomoči, v višini 75 382 500 EUR, izpolnjuje vse pogoje iz Uredbe (ES) št. 1535/2007 (glej uvodni izjavi 51 in 52).

⁽³²⁾ Glej zlasti sodbo Sodišča z dne 5. oktobra 2000 v zadevi C-288/96, *Nemčija proti Komisiji*, Recueil 2000, str. I-8237.

⁽³³⁾ Sporočilo Komisije o spremembi Začasnega okvira Skupnosti za ukrepe državnih pomoči v podporo dostopu do financiranja ob trenutni finančni in gospodarski krizi, UL C 261, 31.10.2009, str. 2, ki je začelo veljati že 28. oktobra 2009.

VII. SKLEPNE UGOTOVITVE

- (99) Odškodnine, ki jih je ELGA proizvajalcem izplačala v letu 2008, in sicer v višini 386 986 648 EUR, so se samo deloma financirale s posebnimi obveznimi prispevki kmetov, saj so ti prispevki v letu 2008 znašali samo

- 88 353 000 EUR. Odškodnine, izplačane v letu 2009, in sicer v višini 415 019 452 EUR, pa se niso financirale s posebnimi obveznimi prispevki.
- (100) V zvezi z obema posojiloma, ki ju je morala ELGA najeti za plačilo navedenih odškodnin proizvajalcem, je treba ugotoviti, da ELGA s prispevki proizvajalcev za posebno zavarovanje ne bo mogla plačati letnih obrokov obresti in amortizacije v desetih letih, ko naj bi bili ti posojili poplačani, še zlasti ker bo treba s temi prispevki izplačati odškodnine za škodo, ki bo v zadevnih letih nastala.
- (101) Glede na navedeno torej ni mogoče šteti, da so se odškodnine, ki jih je ELGA v letih 2008 in 2009 izplačala v okviru obveznega zavarovanja, financirale izključno z zneski, ki so jih proizvajalci plačali kot prispevek za obvezno zavarovanje. Komisija zato ugotavlja, da odškodnine, ki jih je ELGA v letih 2008 in 2009 izplačala v okviru sheme obveznega zavarovanja, spadajo na področje uporabe člena 107(1) Pogodbe in pomenijo državne pomoči.
- (102) Komisija ugotavlja, da je Helenska republika navedene pomoči dodelila v nasprotju s členom 108(3) Pogodbe.
- (103) Glede pomoči v obliki posojil, ki so bile v letu 2008 dodeljene v okviru posebnega obveznega zavarovanja:
- (a) Komisija ugotavlja združljivost državnih pomoči v višini 349 493 652,03 EUR, ki jih je ELGA proizvajalcem dodelila za povračilo škode na njihovi rastlinski pridelavi, od katerih se 2 300 185,51 EUR nanaša na pomoči za zaporedne izgube na isti rastlinski pridelavi. Komisija meni, da so navedene pomoči v skladu z upoštevnimi določbami Smernic in uredbe o izjemah ter jih je zato mogoče šteti za državne pomoči, združljive z notranjim trgovom na podlagi člena 107(3)(c) Pogodbe;
- (b) Komisija meni, da državne pomoči v višini 33 402 118,93 EUR, ki jih je ELGA proizvajalcem dodelila za nekatere izgube v rastlinski pridelavi in živalskih osnovnih sredstvih, niso v skladu z upoštevnimi določbami Smernic in uredbe o izjemah in zato niso združljive z notranjim trgovom;
- (c) Komisija meni, da bi lahko državne pomoči v višini 114 374,86 EUR, ki jih je ELGA proizvajalcem dodelila za izgube, ki jih je na njihovi rastlinski pridelavi povzročil medved, izkrivljale konkurenco in zato niso združljive z notranjim trgovom.
- (d) Komisija meni, da od državnih pomoči v višini 3 803 901,72 EUR, namenjenih popravnim ukrepom zaradi napak v ocenjevalnih poročilih, samo popravni ukrepi v zvezi s pomočmi v obliki nadomestil v višini 349 493 652,03 EUR za izgube v rastlinski pridelavi in popravni ukrepi v zvezi s pomočmi v obliki nadomestil v višini 91 500 EUR za izgube, ki jih je na rastlinski pridelavi povzročil medved, izpolnjujejo upoštevne pogoje iz Smernic in uredbe o izjemah in se zato zanje lahko uporabi odstopanje iz člena 107(3)(c) Pogodbe. Nasprotno pa preostale državne pomoči, dodeljene za popravne ukrepe, ne izpolnjujejo upoštevanih pogojev iz Smernic in uredbe o izjemah, zato zanje ni mogoče uporabiti odstopanja iz člena 107(3)(c) Pogodbe.
- (104) Glede pomoči v obliki nadomestil, ki so bile v letu 2009 dodeljene na podlagi medministrskega odloka:
- (a) Komisija ugotavlja združljivost državnih pomoči v višini 27 614 905 EUR, ki jih je ELGA proizvajalcem dodelila za povračilo škode na njihovi rastlinski pridelavi. Komisija meni, da so navedene pomoči v skladu z upoštevnimi določbami Smernic in uredbe o izjemah ter jih je zato mogoče šteti za državne pomoči, združljive z notranjim trgovom na podlagi člena 107(3)(c) Pogodbe;
- (b) Komisija ugotavlja, da v zvezi z državnimi pomočmi v višini 387 404 547 EUR, ki jih je ELGA proizvajalcem dodelila za povračilo škode na njihovi rastlinski pridelavi:
- pomoči, ki so bile dodeljene pred 28. oktobrom 2009 ⁽³⁴⁾, ko je začelo veljati spremenjeno Sporočilo, ker so se vanj vključila kmetijska podjetja, niso bile v skladu z upoštevnimi določbami Sporočila, Smernic in uredbe o izjemah ter zato niso združljive z notranjim trgovom. Ta ugotovitev ne posega v združljivost pomoči, ki so ob dodelitvi izpolnjevale vse pogoje iz veljavne uredbe *de minimis*,
 - v zvezi s pomočmi, ki so bile dodeljene po 28. oktobru 2009, Komisija ugotavlja, da izpolnjujejo vse pogoje iz Sporočila in jih je zato mogoče šteti za državne pomoči, ki so združljive z notranjim trgovom na podlagi člena 107(3)(c) Pogodbe –

⁽³⁴⁾ Datum začetka veljavnosti spremembe sporočila o začasnem okviru Skupnosti, da bi zajel podjetja, ki se ukvarjajo s primarno kmetijsko pridelavo.

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

1. Odškodnine, ki jih je grška kmetijska zavarovalna organizacija (v nadaljnjem besedilu: ELGA) proizvajalcem kmetijskih proizvodov izplačala v letih 2008 in 2009, so državne pomoči.

2. Pomoči v obliki nadomestil, ki so bile leta 2008 dodeljene v okviru sheme posebnega obveznega zavarovanja, so združljive z notranjim trgov v delu, ki se nanaša na pomoči v višini 349 493 652,03 EUR, ki jih je ELGA proizvajalcem dodelila za povračilo izgub na njihovi rastlinski pridelavi, in v delu, ki se nanaša na pomoči za izgube, ki jih je na rastlinski pridelavi povzročil medved, v višini 91 500 EUR, in za popravne ukrepe, sprejete v okviru zgoraj navedenih pomoči. Pomoči v obliki nadomestil, ki ustrezajo preostalemu znesku in so bile v letu 2008 izplačane na podlagi posebne zavarovalne sheme, niso združljive z notranjim trgov.

3. Pomoči v obliki nadomestil v višini 27 614 905 EUR, ki so bile v letu 2009 dodeljene na podlagi medministrskega odloka št. 262037 ministra za gospodarstvo in ministra za razvoj podeželja z dne 30. januarja 2009, so združljive z notranjim trgov.

Pomoči v obliki nadomestil v višini 387 404 547 EUR, ki so bile proizvajalcem dodeljene pred 28. oktobrom 2009, niso združljive z notranjim trgov. Ta ugotovitev ne posega v združljivost pomoči, ki so ob dodelitvi izpolnjevale vse pogoje iz Uredbe (ES) št. 1535/2007.

Člen 2

1. Grčija sprejme vse potrebne ukrepe, da od upravičencev izterja nezdružljive pomoči iz člena 1, ki so jim bile nezakonito dodeljene.

2. Pomoči, ki jih je treba vrniti, vključujejo obresti od datuma, ko so bile dane na razpolago prejemnikom, do datuma njihovega vračila.

3. Obresti se izračunajo na podlagi obrestnoobrestnega računa v skladu z določbami iz poglavja V Uredbe Komisije (ES) št. 794/2004 ⁽³⁵⁾.

4. Vračilo se opravi takoj in v skladu s postopki nacionalnega prava, če ti omogočajo takojšnjo in učinkovito izvršitev tega sklepa.

Člen 3

Vračilo pomoči iz člena 1(2) in (3) se izvede takoj in učinkovito. Grčija zagotovi, da se ta sklep izvede v štirih mesecih od datuma, ko je bila o njem uradno obveščena.

Člen 4

1. V dveh mesecih po prejemu uradnega obvestila o tem sklepu Grčija predloži Komisiji naslednje informacije:

- skupni znesek (glavnica in obresti vračila), ki ga je treba izterjati od prejemnikov;
- podroben opis že sprejetih ali načrtovanih ukrepov za uskladitev s tem sklepom;
- dokumente, ki dokazujejo, da je bilo prejemnikom odrejeno vračilo pomoči.

2. Grčija obvešča Komisijo o napredku glede sprejetih nacionalnih ukrepov za izvajanje tega sklepa, dokler se vračanje pomoči iz člena 1(2) in (3) ne konča.

3. Po dvomesečnem obdobju iz odstavka 1 Grčija na zahtevo Komisije predloži poročilo o že sprejetih in načrtovanih ukrepih za uskladitev s tem sklepom. V tem poročilu navede tudi podrobne informacije o zneskih pomoči in obrestih vračila, ki so jih prejemniki že vrnili.

Člen 5

Ta sklep je naslovljen na Helensko republiko.

V Bruslju, 7. decembra 2011

Za Komisijo
Dacian CIOLOȘ
Član Komisije

⁽³⁵⁾ UL L 140, 30.4.2004, str. 1.